

การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

นางสมพ็กร์ ดันติพงษ์ศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1377-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE READINESS PREPARATION FOR THE IMPLEMENTATION
OF THE EDUCATIONAL REFORM POLICY OF ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF CHACHOENGSAO
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mrs Sompuk Santipongsak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2000

ISBN 974-13-1377-2

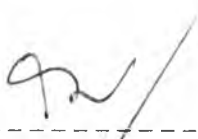
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูป
การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

โดย นางสมพ็กร สันติพงศ์ศักดิ์

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

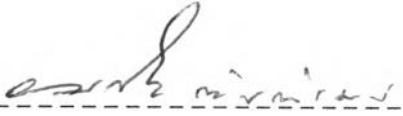
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ

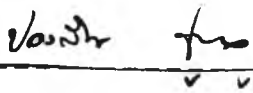
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

----- คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

----- กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ปองสิน ชูวัฒน์กุล)

สมพัทธ์ สันติพงศ์ศักดิ์ : การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบาย
ปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา (A STUDY OF THE READINESS PREPARATION FOR THE
IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL REFORM POLICY OF
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHACHOENGSAO
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์
ดร.อมรชัย ตันติเมธ, 248 หน้า. ISBN 974-13-1377-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบาย
ปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 175 คน และครู จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบ
สอบถาม ข้อมูลจากการวิจัยวิเคราะห์โดยการหาความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านปฏิรูปหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมโดยการพัฒนาหลักสูตรด้วย
การด้วยการศึกษาหลักสูตร จัดประชุมครู และจัดตั้งทีมในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการจัดตั้งคณะ
กรรมการรับผิดชอบการประเมินหลักสูตร

2) ด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมโดยการจัด
ประชุมและส่งครูเข้ารับการอบรม ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง

3) ด้านการปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความ
พร้อมโดยการส่งเสริมให้ครูได้ประชุมสัมมนา สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู อบรม
เชิงปฏิบัติการทำผลงานวิชาการ และทำวิจัยในชั้นเรียน

4) ด้านปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมใน
การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และ
เตรียมการเพื่อการประเมินคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4283834027 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : EDUCATIONAL REFORM / PRIMARY EDUCATION

SOMPUK SANTIPONGSAK : A STUDY OF THE READINESS PREPARATION FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL REFORM POLICY OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHACHOENGSAO PROVINCIAL THE EDUCATIONAL REFORM POLICY / ELEMENTARY SCHOOLS PRIMARY EDUCATION, THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. AMORNCHAI TANTIMEDH, Ph.D., 248 pp. ISBN 974-13-1377-2.

The propose of this research was to study the readiness preparation for the implementation of the educational reform policy of elementary schools under the office of Chachoengsao provincial primary education. Samples were 175 administrators and 351 teachers in elementary schools under the office of Chachoengsao provincial primary education. Research instruments were interviewing forms and questionnaires. Data were analysed by frequency and percent. Research findings were as follows :

1. According to the Curriculum Reform ; most schools prepared by studying the curriculum, establishing the teachers' meeting, setting the team for curriculum development, and the committee for curriculum evaluation.

2. According to the Teaching and Learning Process Reform ; most schools prepared by setting up the teachers meeting, sending teachers to attend the work-shop, encourage teachers to produce classroom research and emphasis in child-centre approach.

3. According to the Teaching Profession Reform : most schools prepared by encouraging teachers to attend seminar, establishing understanding according to teaching profession standard, attending work-shop, providing academic work. and produce classroom research.

4. According to Administrative and Management Reform ; most schools prepare for the School – Base Management, involving community in school management, developing educational quality, and preparing for school quality evaluation

Department Educational Administration Student's signature *Sompuk*

Field of study Educational Administration Advisor's signature *A. Tantimedh*

Academic year 2000 Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี ซึ่งได้รับความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ โดยท่านให้ความกรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ดร.ปองสิน ชูวัฒนกุล นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน นายสมเชาว์ เกษประทุม ผู้ตรวจราชการเขต 6 ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอกราบขอพระคุณท่านอาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้กรุณาจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอกราบขอพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ครู-อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียนทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน นิสิตภาคบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้กำลังใจช่วยเหลือ

ขอขอบคุณ คุณวสันต์ พานิชมาท และบุคคลในครอบครัวทุกคนที่มีส่วนให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำวิจัย ครั้งนี้จนลุล่วงไปด้วยดี

สมพักร์ สันติพงศ์ศักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	7
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดกับการปฏิรูปการศึกษา.....	11
ความหมายและความสำคัญของการศึกษา.....	11
ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษา.....	12
ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา.....	16
แนวนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล.....	17
แนวนโยบายทางการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535.....	17
แนวนโยบายการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ.....	19
ฉบับที่ 8	
นโยบายการศึกษาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย.....	20
กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	21
พ.ศ. 2539 –2544	
แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษา.....	25
ด้านหลักสูตร.....	25
ด้านกระบวนการเรียนการสอน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ด้านวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	28
ด้านการบริหารและการจัดการ.....	29
การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบาย.....	31
ปฏิรูปการเรียนรู้การสอน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การสร้างเครื่องมือ.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	97
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	115
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	173
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	173
วิธีดำเนินการวิจัย.....	173
สรุปผลการวิจัย.....	173
การอภิปรายผล.....	184
ข้อเสนอแนะ.....	191
รายการอ้างอิง.....	194
ภาคผนวก.....	199
ประวัติผู้เขียน.....	248

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน.....	90
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ.....	91
3. จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับตอบคืนมา.....	95
4. จำนวนและร้อยละผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์จำแนกตามเพศ อายุ.....	97
อายุราชการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา	
ปัจจุบัน วุฒิการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน	
5. จำนวนร้อยละของผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเตรียม.....	100
ความพร้อม ด้านการปฏิรูปหลักสูตร	
6. จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการ.....	103
เตรียมความพร้อมด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน	
7. จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเตรียม.....	107
ความพร้อมด้านปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา	
8. จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเตรียม.....	111
ความพร้อมด้านปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ	
9. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ.....	115
อายุราชการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา	
10. จำแนกร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม.....	120
ด้านปฏิรูปหลักสูตร	
11. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร.....	130
12. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเตรียม.....	132
ความพร้อมด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน	
13. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	138
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	
14. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเตรียม.....	144
ความพร้อม ในการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรูู้	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียม.....	146
ความพร้อมด้านพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	
16. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียม.....	154
ความพร้อมในการประเมินผลการพัฒนาข้าราชการครู	
และบุคลากรทางการศึกษา	
17. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเตรียม	156
ความพร้อมด้านบริหารและการจัดการ	
18. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนา.....	160
คุณภาพทางการศึกษา	
19. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมิน.....	170
การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	